

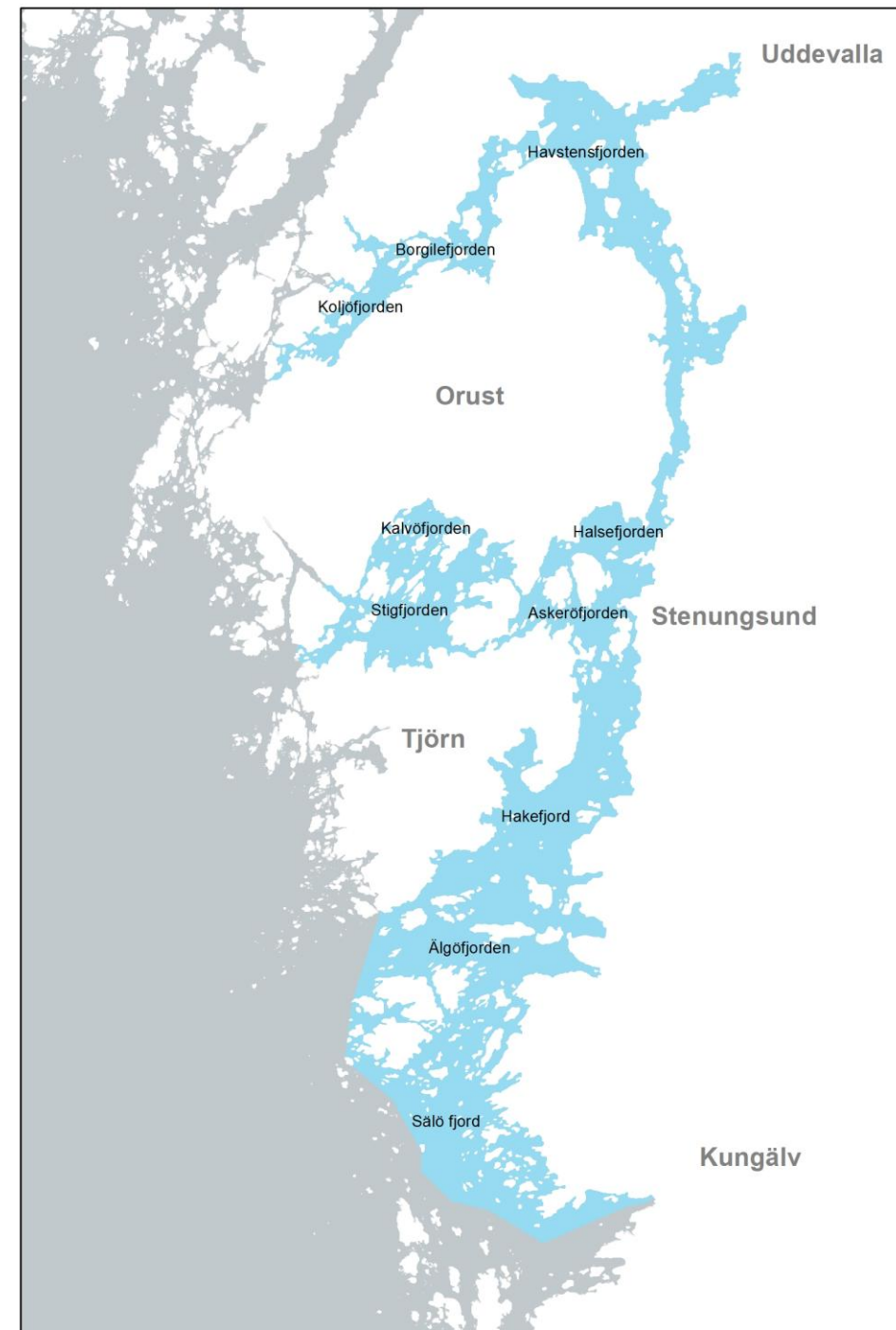
8+ fjordar

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Körschema				
Tid	Var	Vad	Vem	Övrigt
08.30	Stenungsögården	Hälsa välkomna, gå igenom dagens agenda och presentation av 8+fjordar	8+fjordar	
08.40		Presentation VVV2 + LEVA Orust (fokus arbetssätt)	8+fjordar	
09.00		Presentation om Sveriges arbete med lokal åtgärdssamordning och hur det ser ut i Västra Götaland	Länsstyrelsen	
09.15		Paus		Förmiddagsfika
09.25		SEGES – Hur arbetar man i Danmark	SEGES	
09.55		Genomgång av åtgärder som ska besökas (fokus på åtgärdernas tekniska utformning)	Naturcentrum	
10.25		Paus och gå till buss		
10.40	Stora Höga ridklubb	Fältbesök – kolla på åtgärd i Stenungsund	8+fjordar	
12.00	Stenungsögården	Lunch		
12.45	Orust	Fältbesök – kolla på åtgärder på Orust	8+fjordar	Ta med fika.
15.45		Slut		(på Orust, ingen återsamling i Stenungsund)

8+fjordar

- Samverkan mellan fem kommuner
  - Stenungsund
  - Tjörn
  - Orust
  - Uddevalla
  - Kungälv

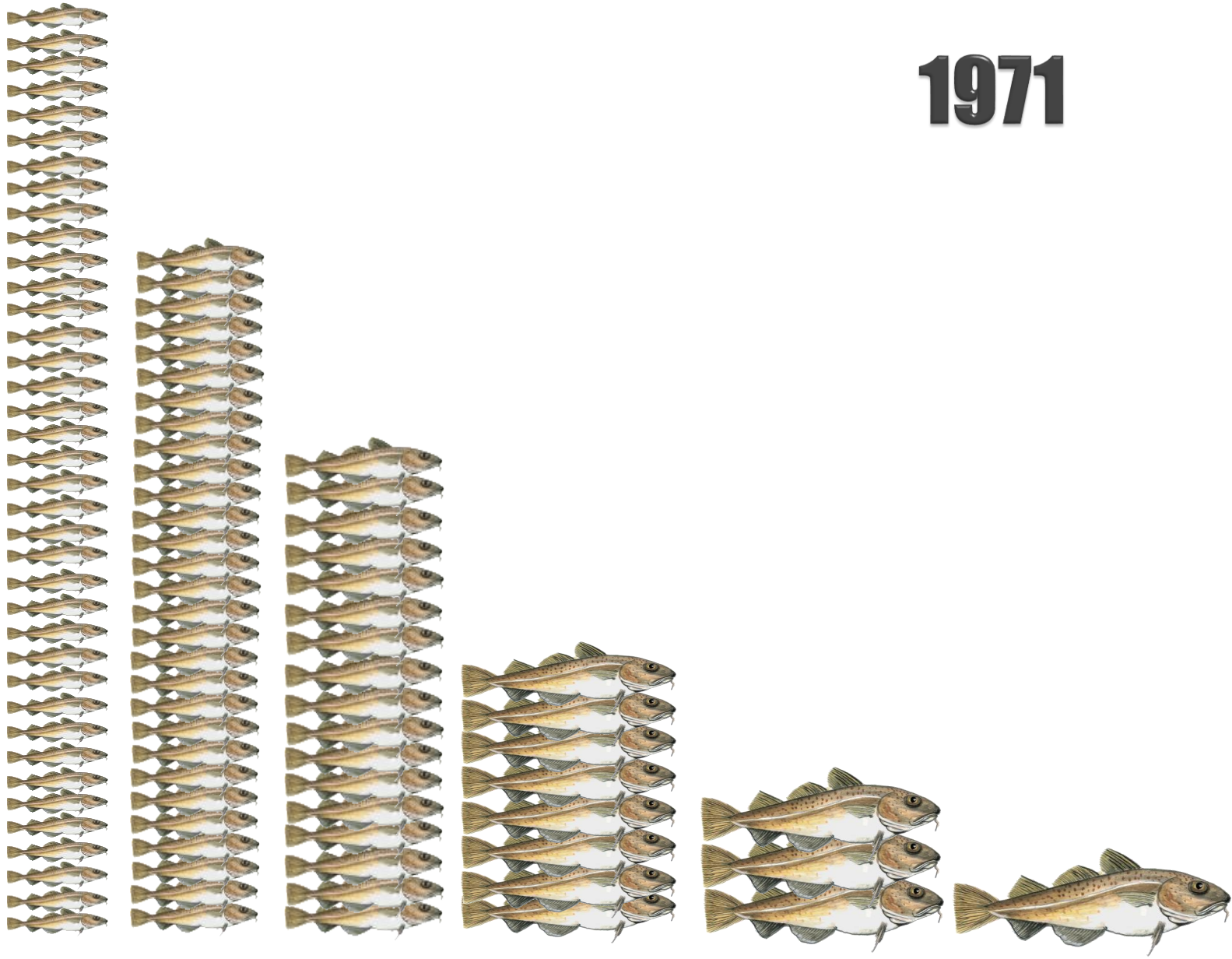

Övergripande målsättning och metod

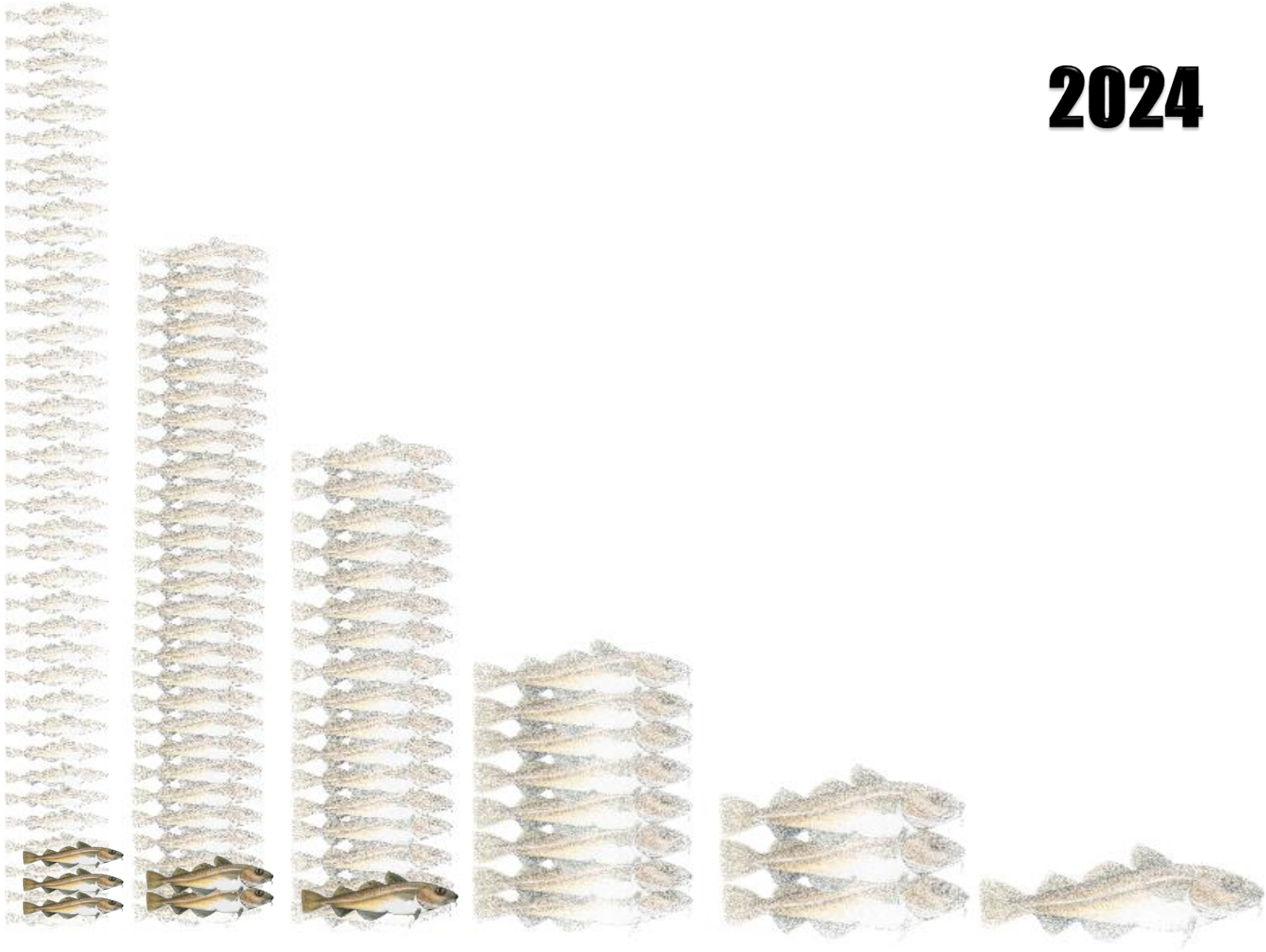
8+fjordar arbetar från ”källa till hav”. Det nationella målet: **Hav i balans samt en levande kust och skärgård** är övergripande.

1971

2024

Delåtgärdsprogram 8+fjordar

Styrgrupp

(chef HaV + chef Lst +
ordförande 8+fjordar,
projektledning)

Projektledning

(HaV; Lst; 8+fjordar)

Processgrupp

(Projektledning + Sammankallande +
nyckelpersoner)

Arbetsgrupp
Fritidsbåtar

Arbetsgrupp
Uppfödning av
torsk och
utsättning

Arbetsgrupp
Marina
livsmiljöer

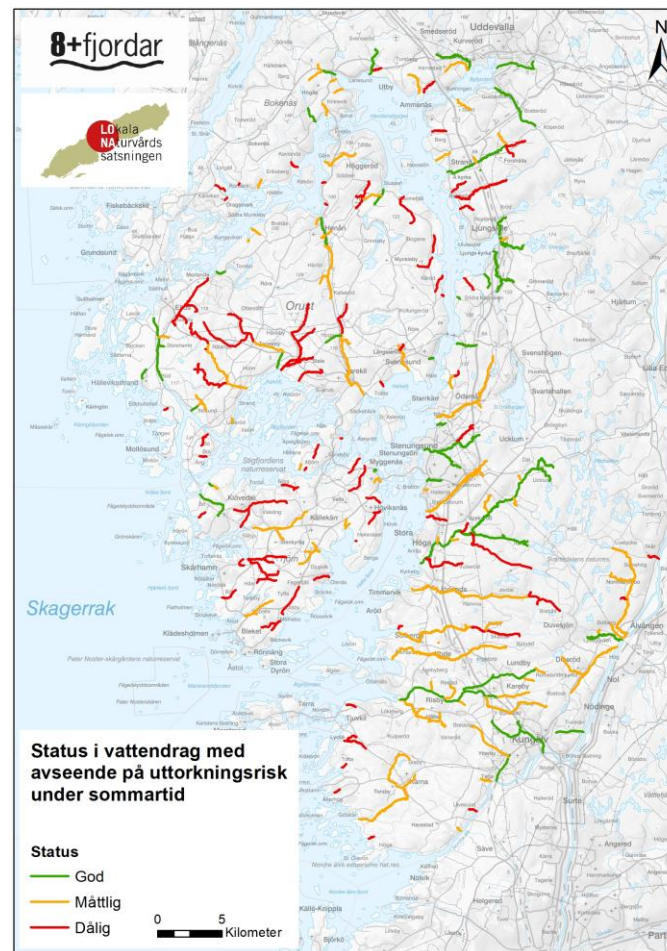
Åtgärdsforum
Alla i
arbetsgrupper
na träffas

Arbetsgrupp
Säl & Skarv

Arbetsgrupp
Fiske och
Fisketillsyn

Stormöte
Alla aktörer
som är
intresserade
och/eller
inblandade i
åtgärdsarbetet

Fiskevård i 8+fjordar

8+fjordar

Vatten Värt att Värna och LEVA Orust

Åtgärdssamordning inom 8+fjordar

Vatten, natur och klimatanpassning

kristian.littke@orust.se

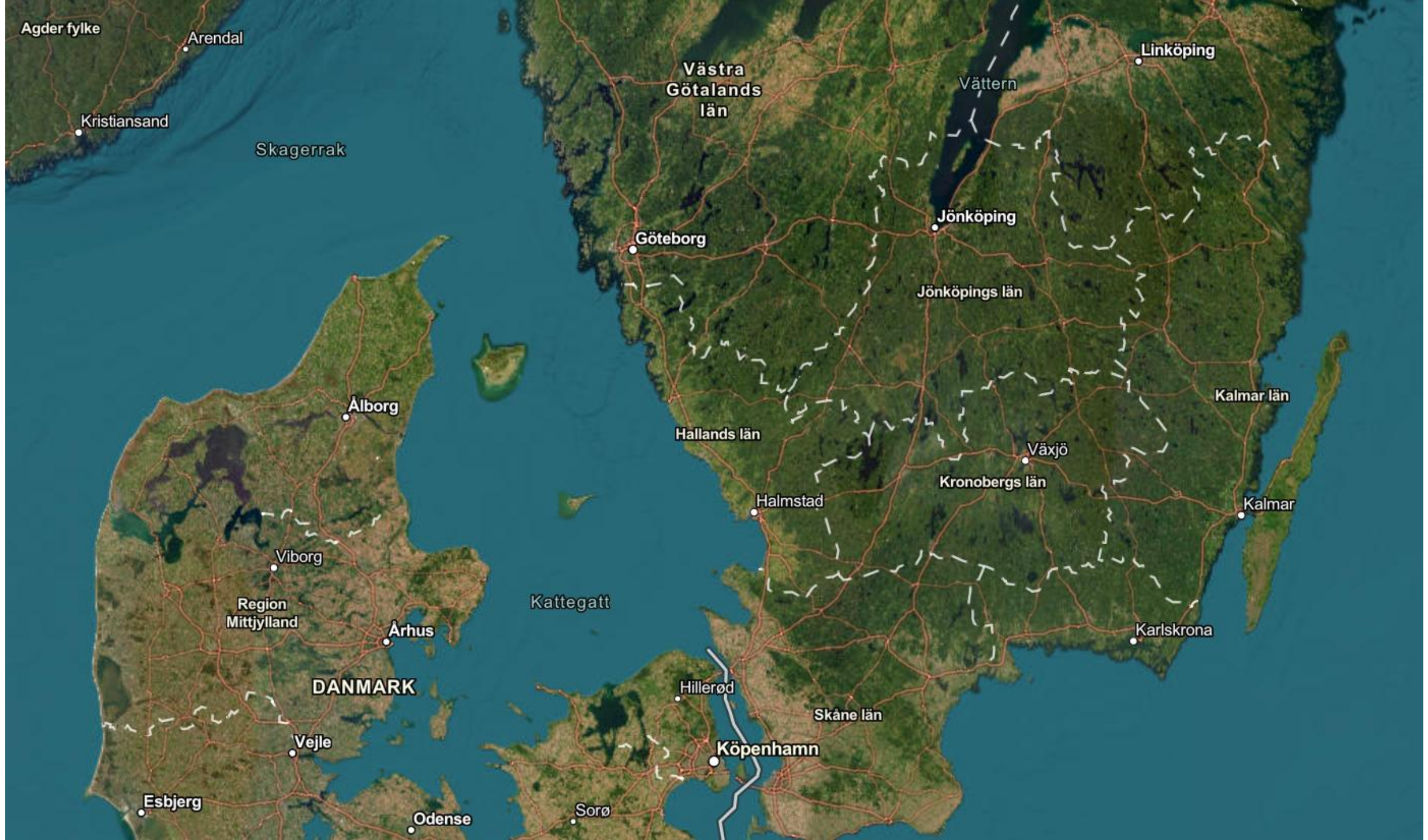

Lokalt engagemang
för vatten

8+fjordar

Agder fylke

Arendal

Kristiansand

Skagerrak

Västra
Götalands
län

Vättern

Linköping

Jönköping

Göteborg

Jönköpings län

Ålborg

Hallands län

Kalmar län

Växjö

Kronobergs län

Halmstad

Kalmar

Viborg

Kattegatt

Region
Mittjylland

Århus

DANMARK

Hillerød

Skåne län

Karlskrona

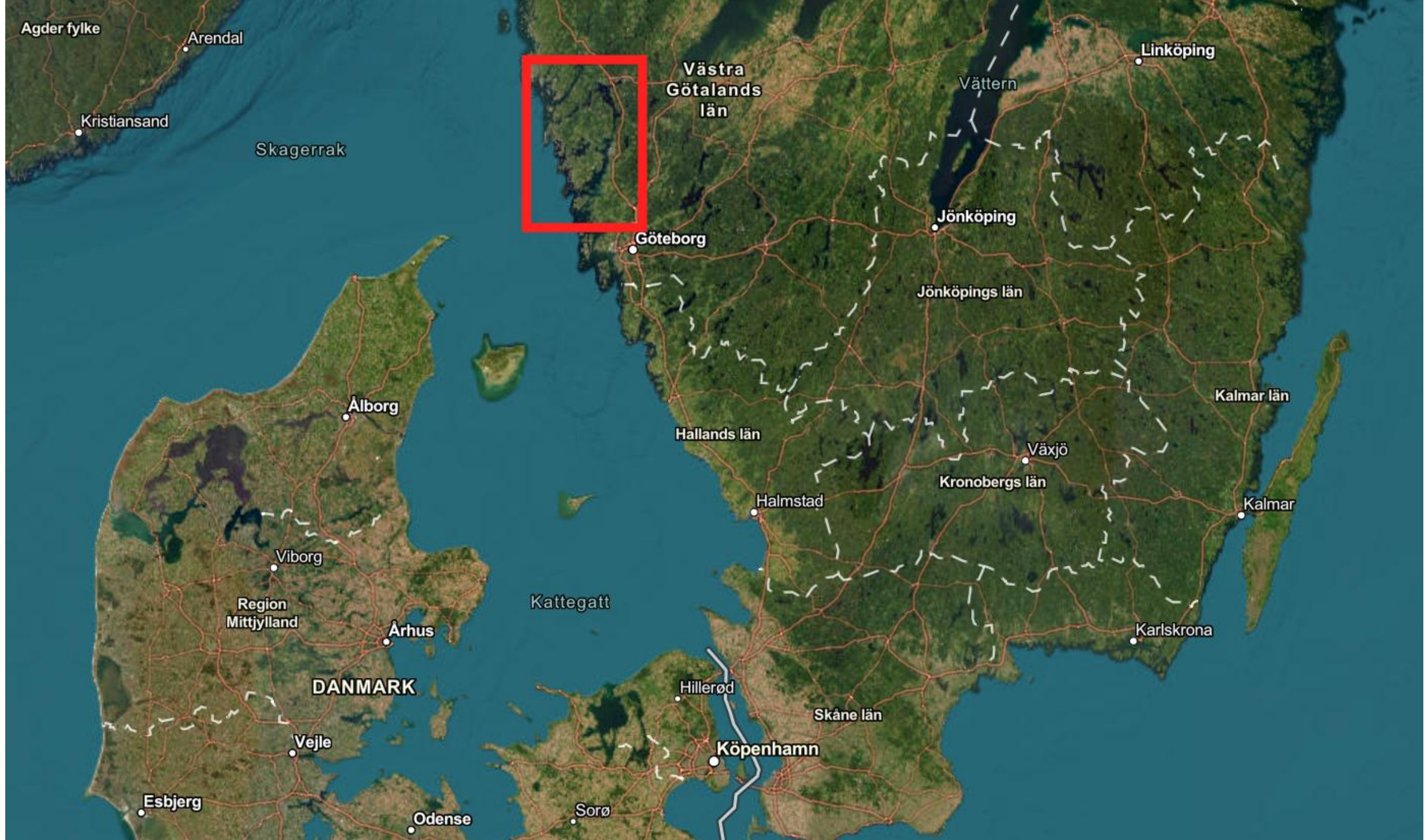
Vejle

Köpenhamn

Esbjerg

Odense

Sorø

Åtgärdssamordnare i Vatten Värt att Värna (8+fjordar)

Maria Alm

Karin Martinsson

Kristian Littke

LEVA Orust

Andreas Höglind

Tjörns kommun

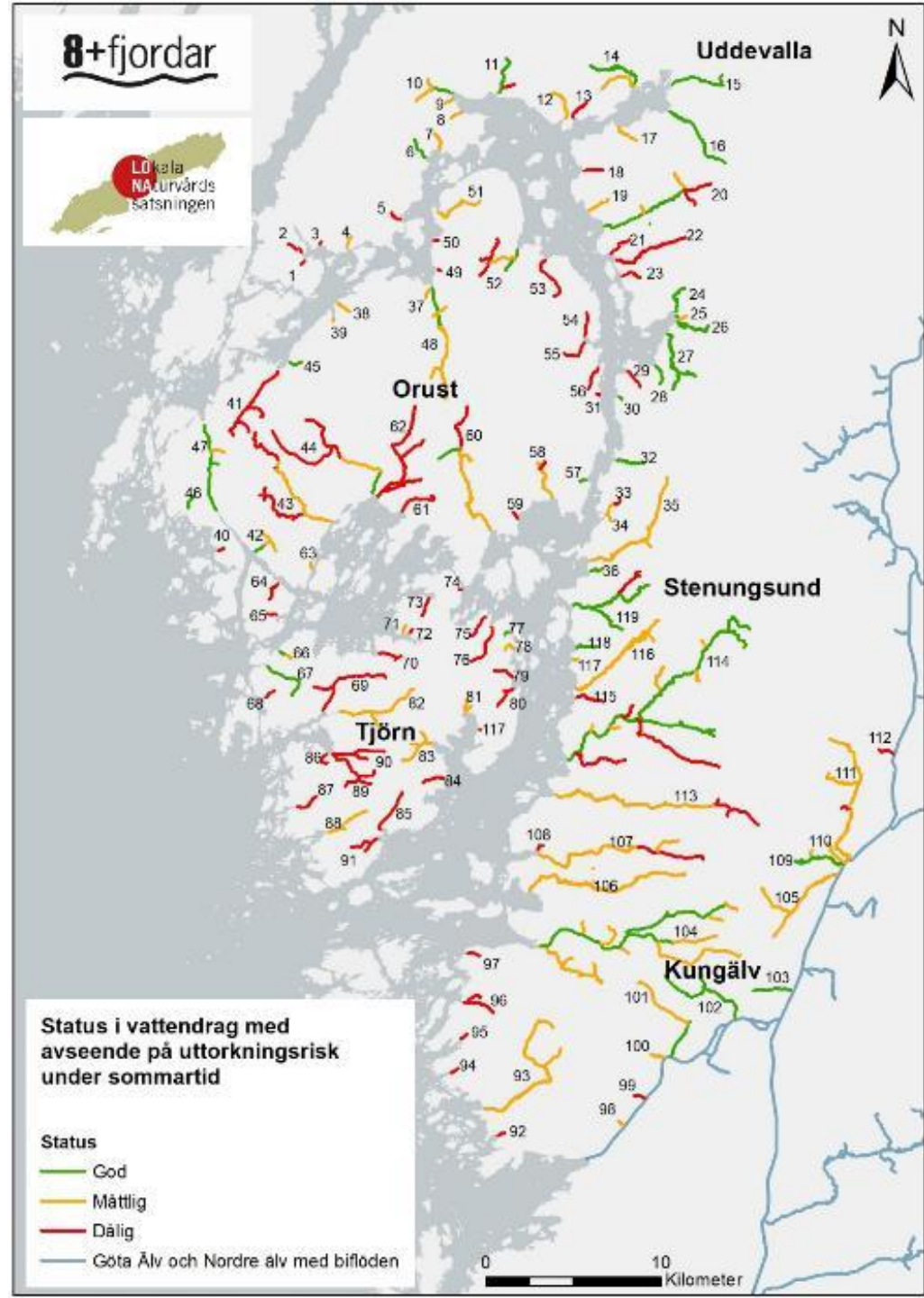
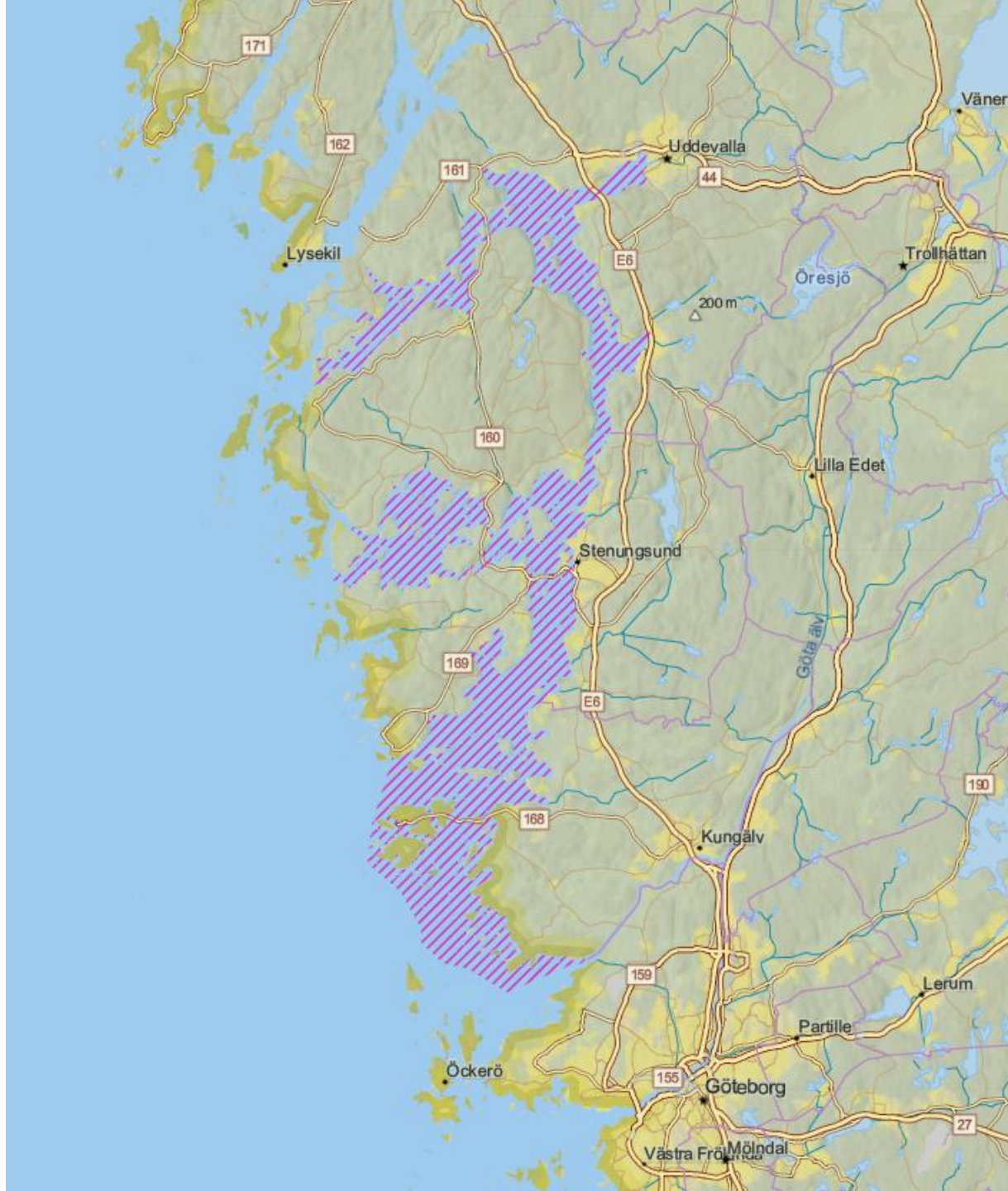
Emma Johansson

Per Nilsson Saarinen, Naturcentrum AB

Niklas Josefsson, entreprenör

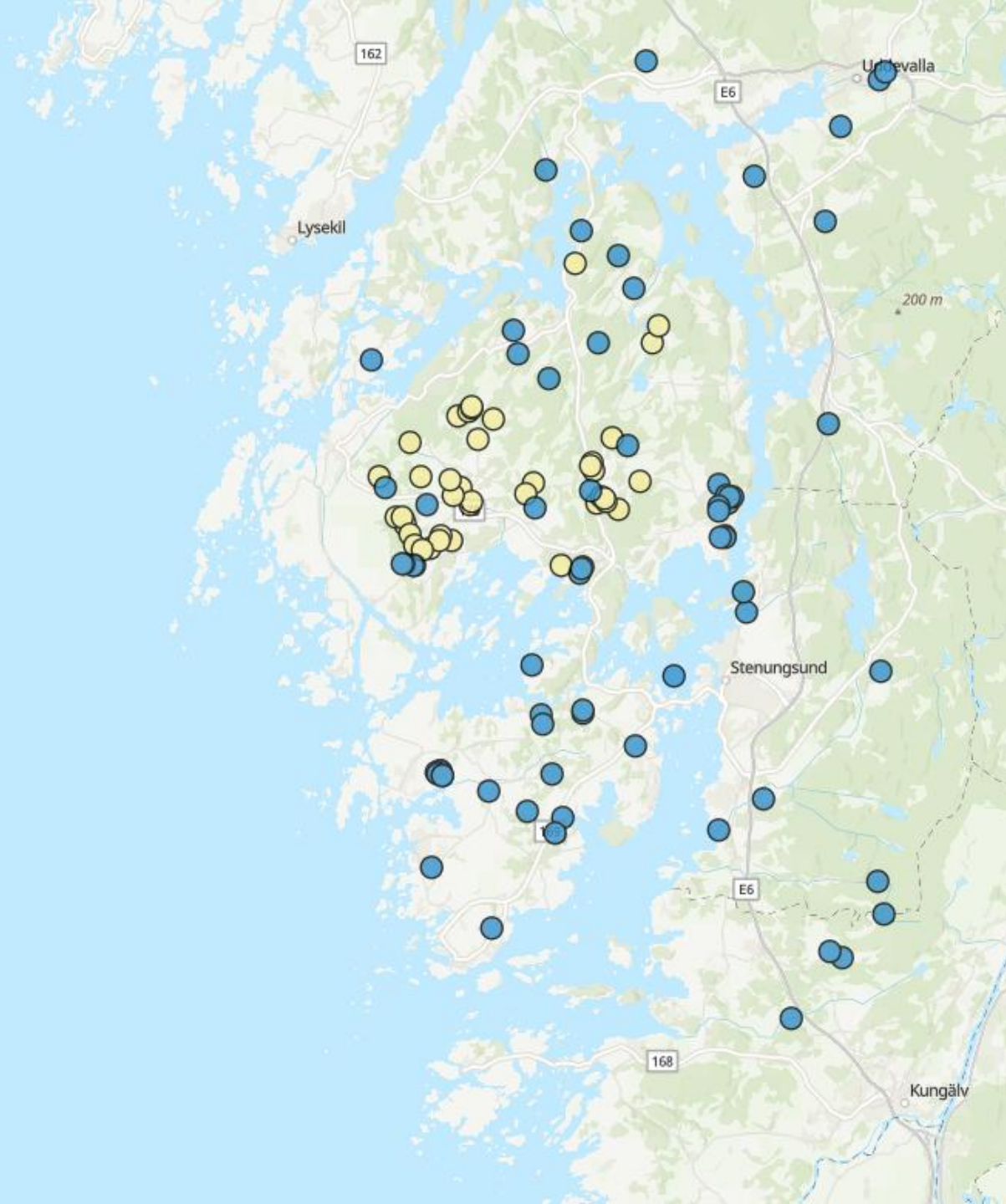
Genomförda åtgärder sedan 2019

Åtgärder i Vatten Värt att Värna

● Vatten Värt att Värna

Åtgärder i LEVA Orust

● LEVA Orust

Genomförda åtgärder sedan 2019

Åtgärder i Vatten Värt att Värna

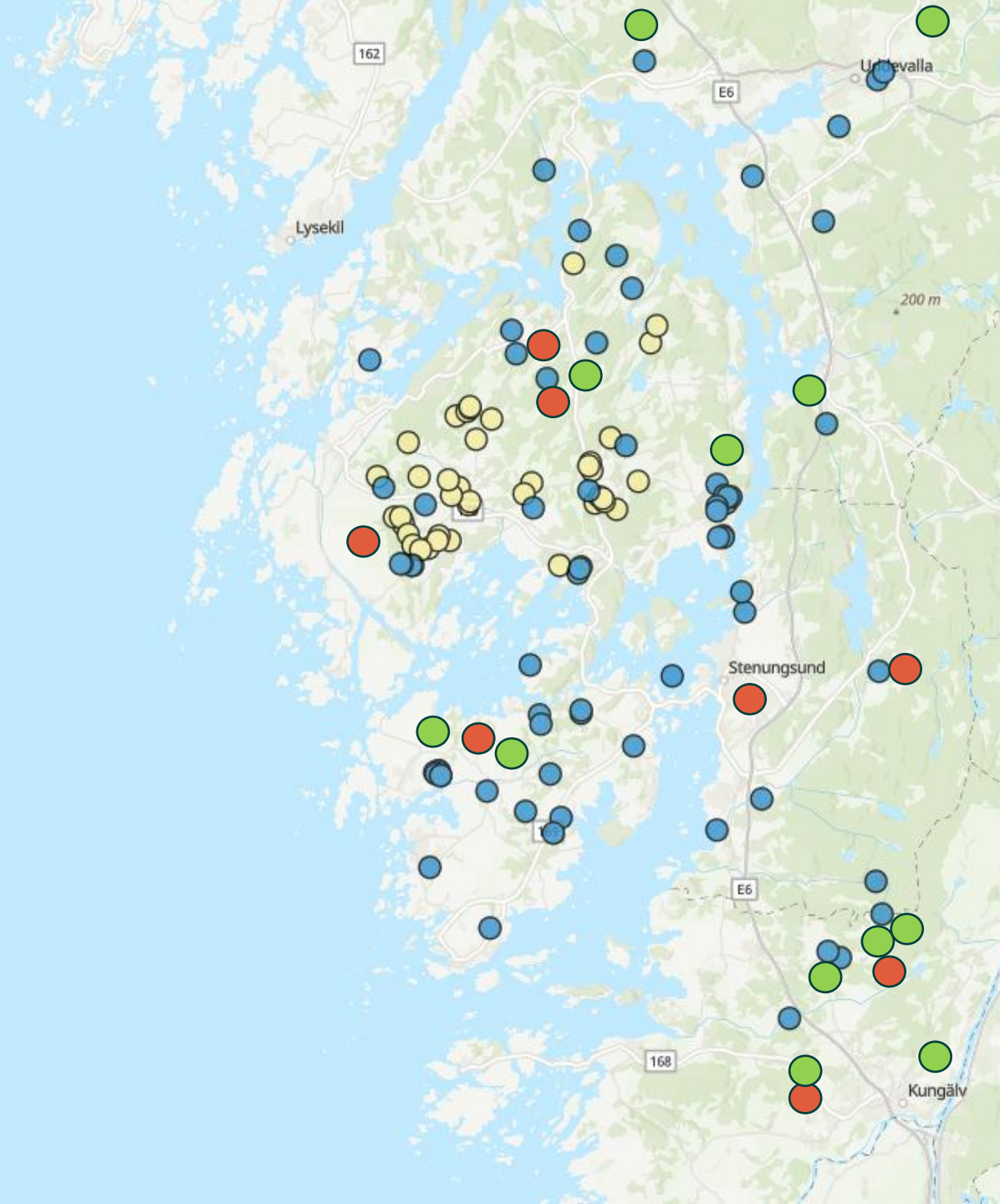
● Vatten Värt att Värna

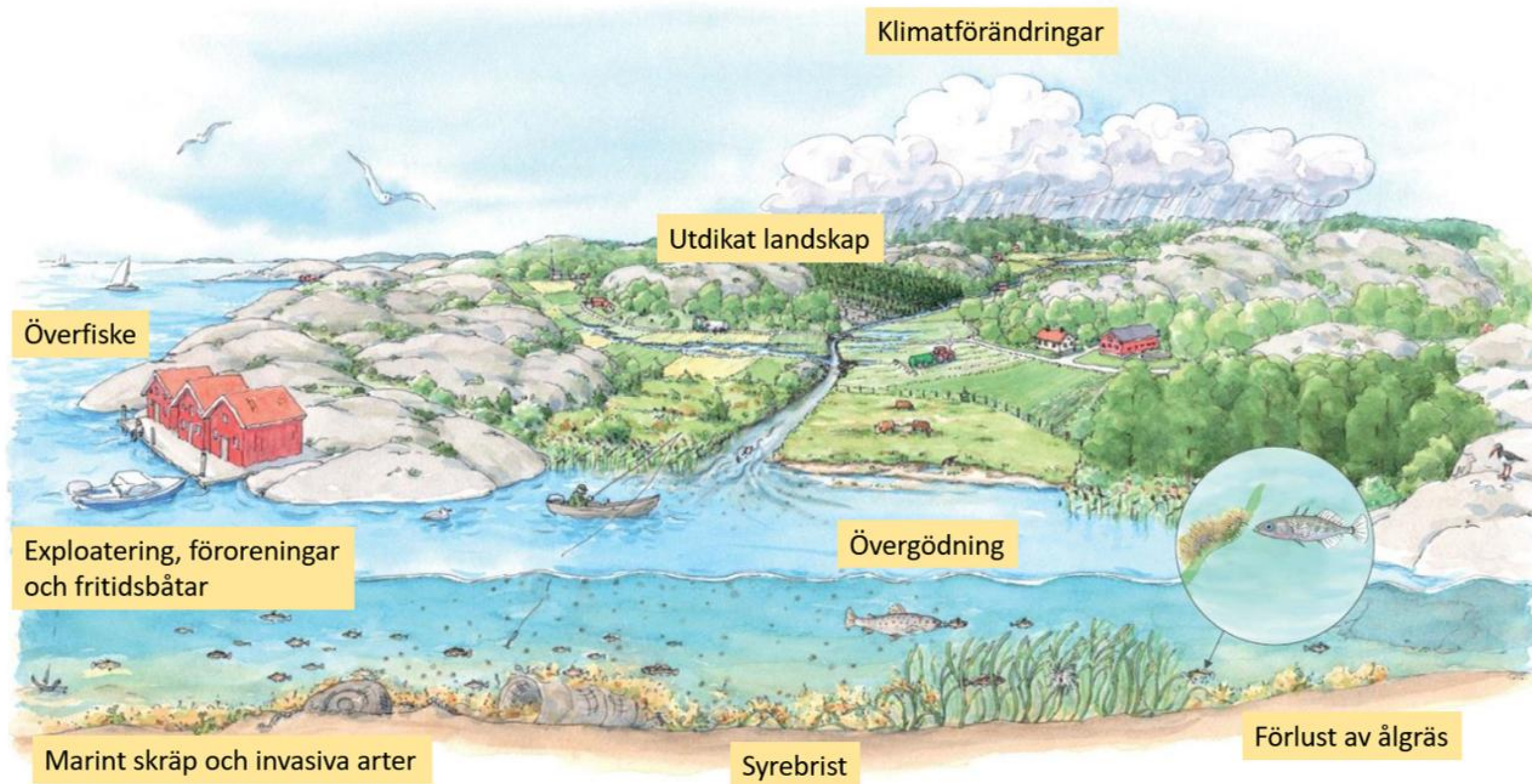
Åtgärder i LEVA Orust

● LEVA Orust

● Åtgärder att genomföra 2026

● Åtgärder som vi arbetar med

Vad gör vi – och varför

Klimatanpassning

- Grundvattentillgång
- Bättre reproduktion av fisk i vattendrag
- Jämnare flöden -> färre översvämningar och torkor

Övergödning

- Minskad erosion
- Rening av N och P
- Bättre vattenkvalitet
- Bättre reproduktion av fisk i havsmiljön

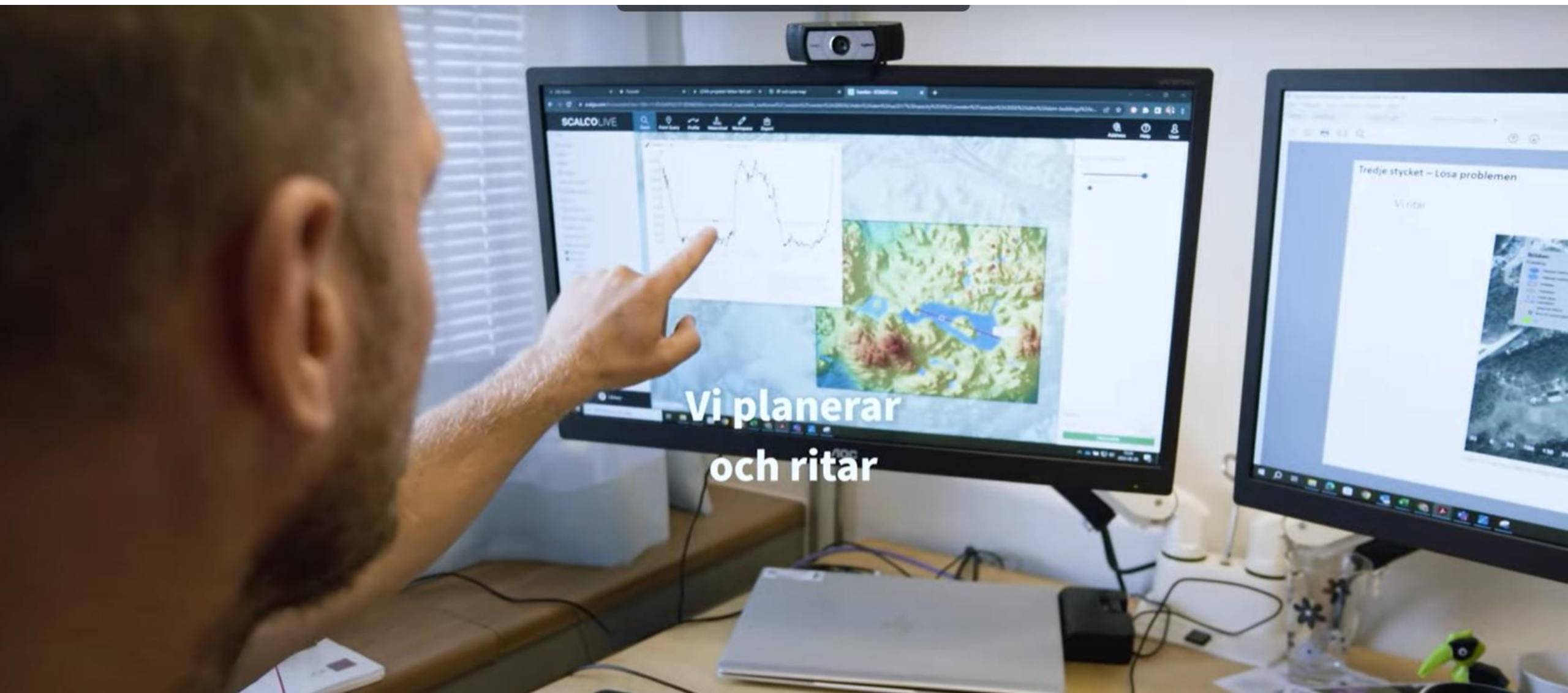
Biodiversitet

- Ekologisk mångfald
- Grön infrastruktur
- Artrika miljöer att besöka (rekreation)

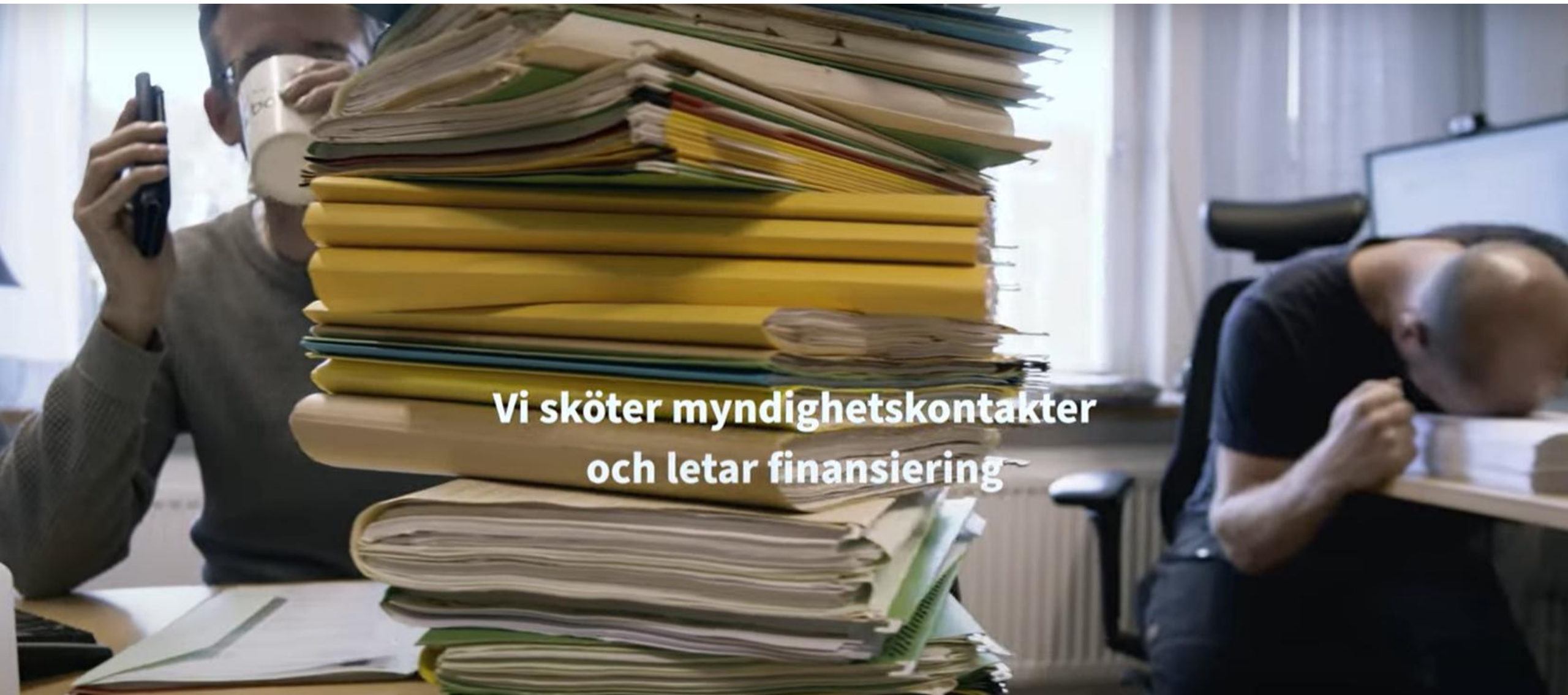

Åtgärdssamordnare = Action coordinator
We make things happen!

Vi planerar
och ritat

**Vi sköter myndighetskontakter
och letar finansiering**

Vi får jobbet gjort

An aerial photograph showing a restored natural watercourse in a green field. The watercourse is a narrow, winding stream that flows through the grass, creating a series of small, interconnected pools and meanders. The surrounding area is a lush, green field, and the watercourse appears to be a natural feature that has been restored. The text is overlaid on the image in white, bold font.

**Vi återställer naturens egna reningsverk
Tillsammans med dig**

We restore nature's own treatment plans

Together with you!

Scan the code, see out film!

Restaurerad våtmark på Orust, "Söbben"

Restaurerad våtmark på Orust, "Beläteröd"

Våtmark i Stenungsund, "Ramsdalen"

Våtmark på Flatön i Orust kommun

Anlagd våtmark och borttaget vandringshinder i Kungälv, "Skålldal 1"

Återskapat vattendrag och anlagda dammar i Uddevalla, "Forshälla kyrka"

Återmeandring på Orust, "Trolltorp"

Fosfordamm i Tegneby på Orust

Åtgärdsprinciper och exempel på genomförda åtgärder

Grundprinciper för åtgärder i vatten

1. Arbeta utifrån naturens förutsättningar
2. Identifiera referensförhållande
3. Stort fokus på hydromorfologiska förhållanden
4. Landskapsanalys och helhetsperspektiv
5. Underhållsfria åtgärder

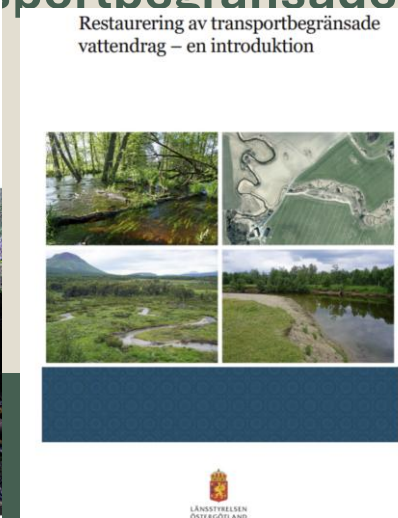
Naturens förutsättningar och referensförhållanden

- Använd kartunderlag för att identifiera naturliga vattenområden.
- Identifiera vilken typ av vattenmiljö som är den ursprungliga/naturliga
- Arbeta utifrån dessa förutsättningar för att få långsiktigt hållbara resultat som gynnar hela ekosystem=Restaurering

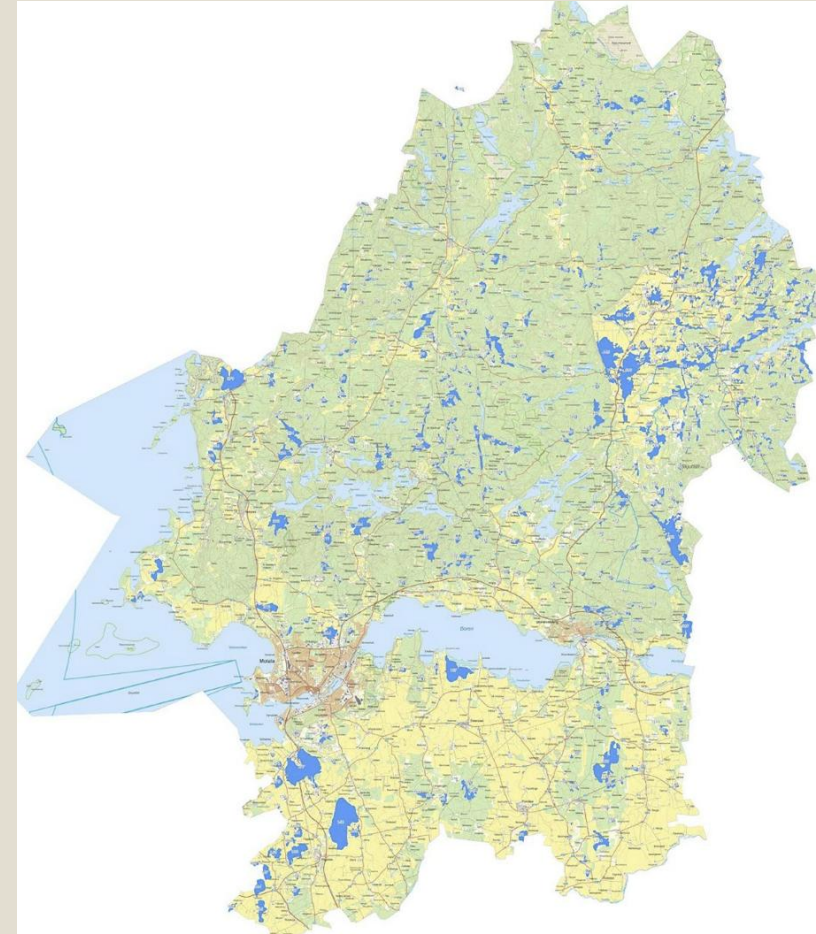
Hydromorfologiska förhållanden

- Förståelse för hydromorfologiska principer är grunden för att förstå vattensystemen
- I Sverige framtagna metodiker (som bygger på internationell kunskap) för att uppnå God ekologisk status
- ”Biotopkartering av vattendrag” och ”Restaurering av transportbegränsade vattendrag-En introduktion

Landskapsanalys

- **Strategiskt arbete för att identifiera åtgärder**
- **Avrinningsområdesperspektiv**
- **Identifiera potential: Vattendrag, våtmarker, sjöar**

Underhållsfria åtgärder

- Restaurering ger underhållsfria åtgärder i motsats till anläggningar
- Återställa strukturer och processer för långsiktig utveckling. Så långt som möjligt utan underhållsbehov.
- Platsens hydrologiska, morfologiska och geologisk förutsättningar är grundläggande för utformning av åtgärd.

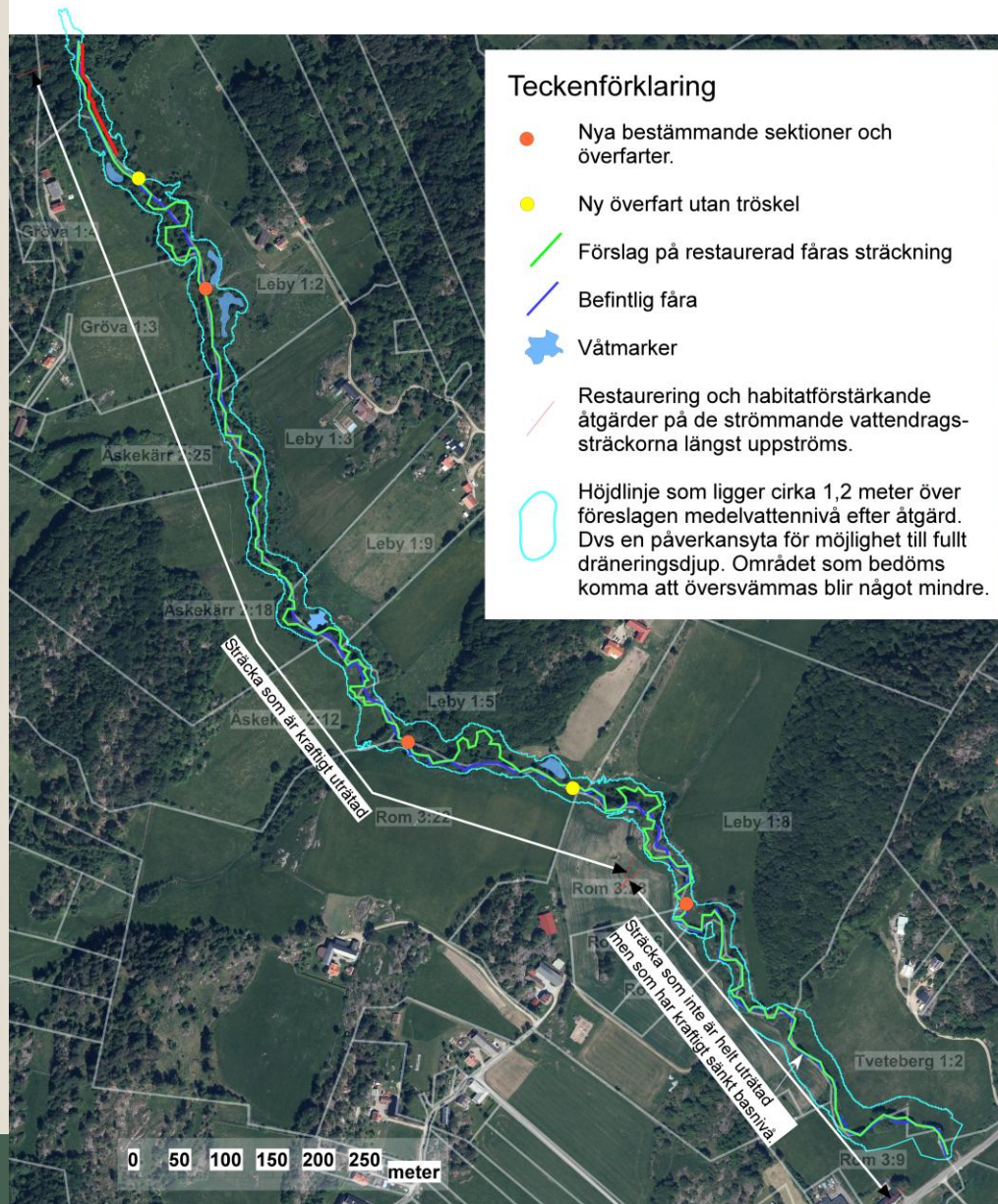

Leby-Restauration av vattendrag och svämplan

- 2 km vattendrag-5 hektar svämplan (flood plane)
- Återställning av basnivå, återmeandring av fåra
- Anläggning av stentrösklar[?] bestämmande sektioner

NATURCENTRUM AB

NATURCENTRUM AB

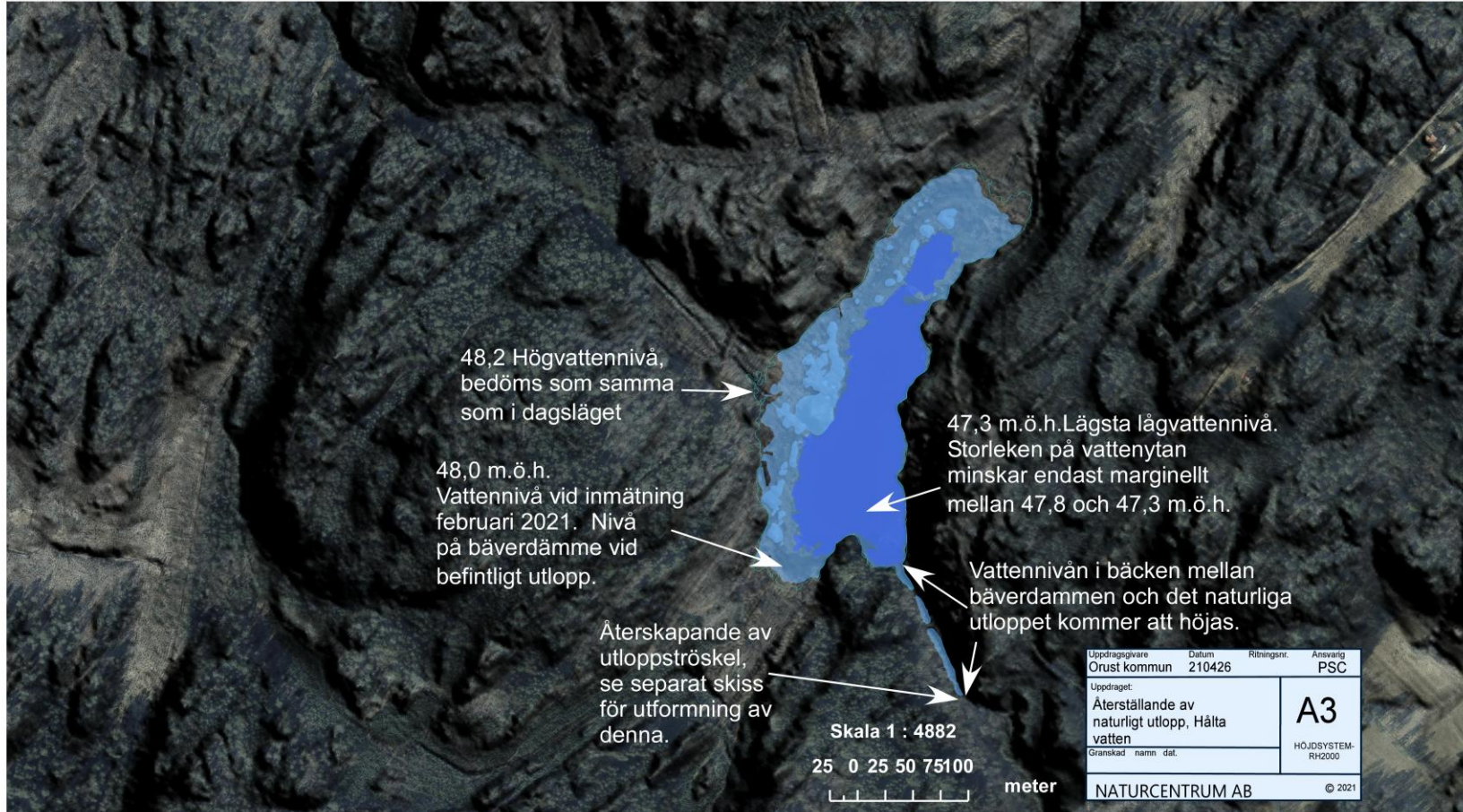
NATURCEN

Hålda vatten-Restauration av sjö

- Återställning (nästan) av naturlig utloppströskel
- Anpassning för ökad flödesutjämning

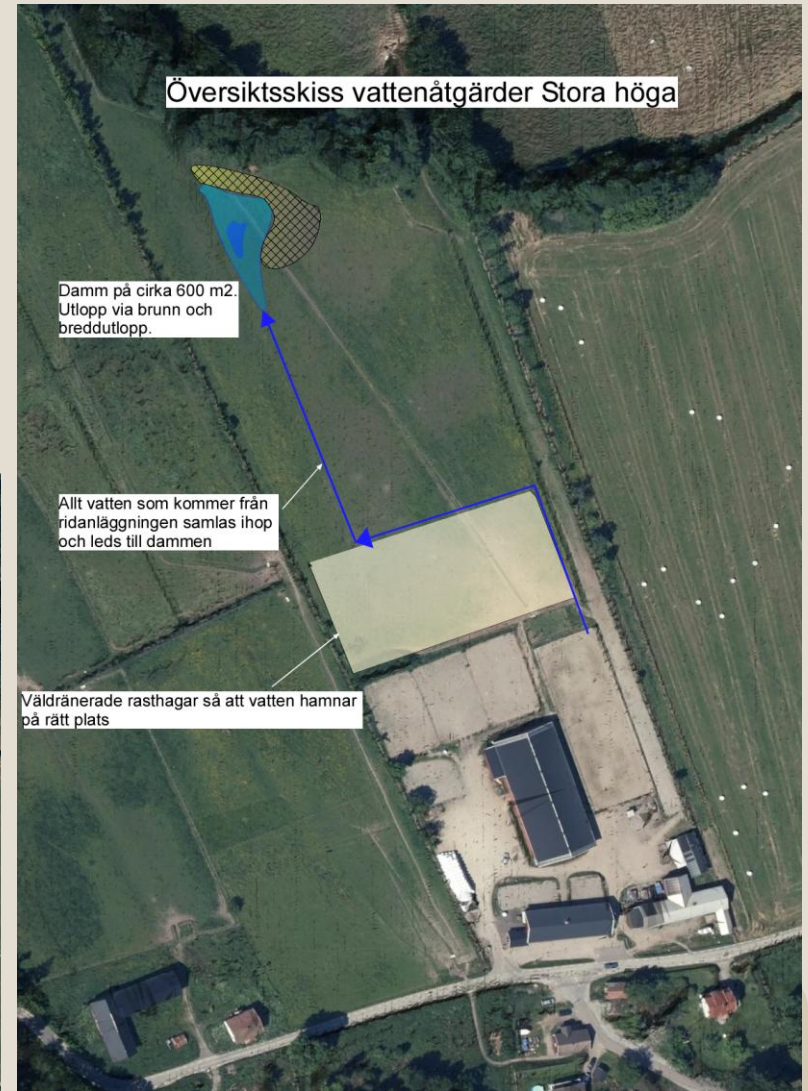
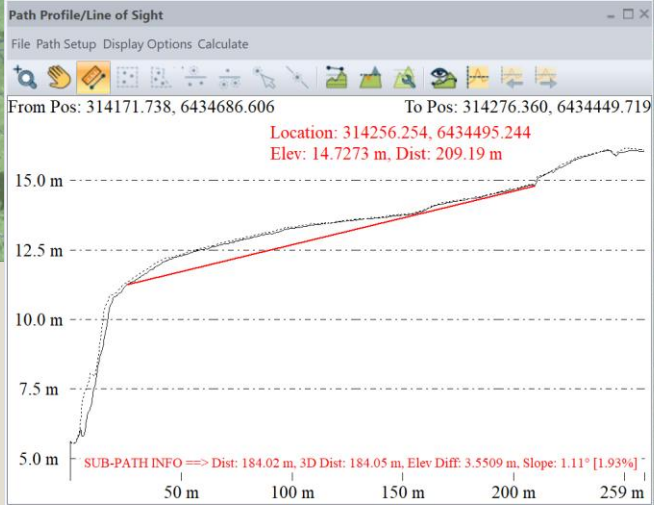
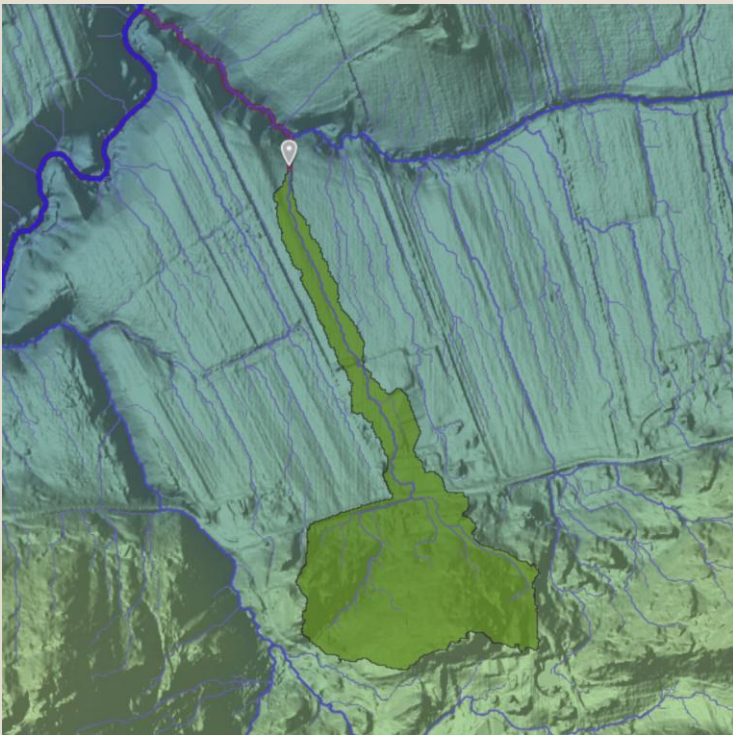
NATURCENTRUM AB

Mångfaldsdamm och rasthagar-Stora höga ridklubb

- Anläggning med specifikt syfte för näringsrening
- Litet tillrinningsområde men hög näringsbelastning
- Anläggning av rasthagar samt omledning av dräneringsvatten till skapad damm

NATURCENTRUM AB

Frågor?

- Annars tar vi dem ute på plats

Finansiering av vattenåtgärder och åtgärdssamordning

2026-05-28

Länsstyrelsen Västra Götalands län
Magdalena Jamieson

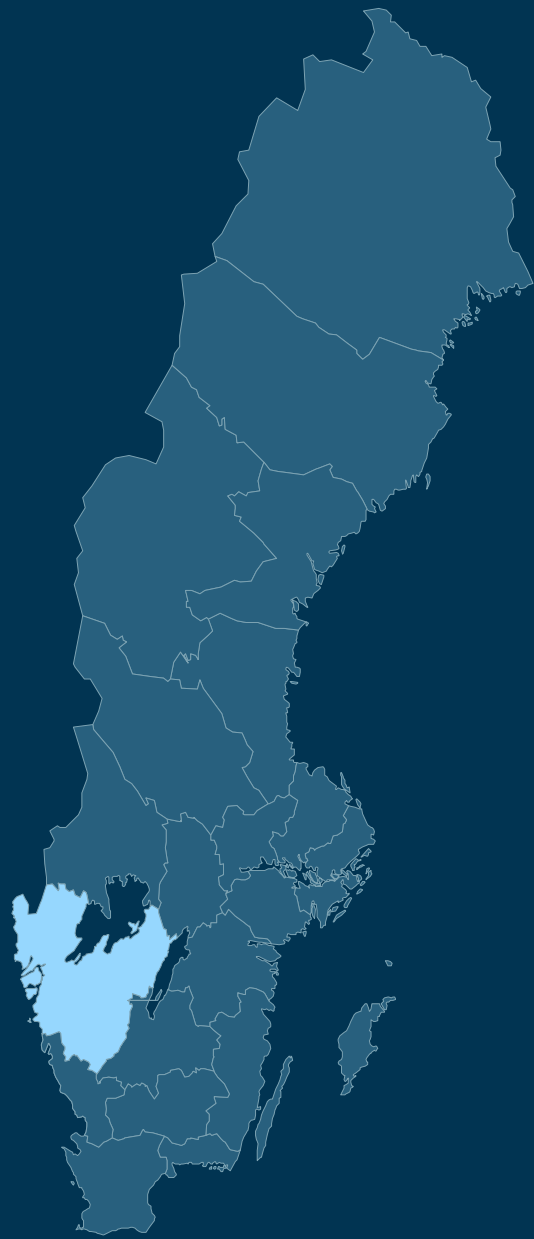

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Länsstyrelsen

- *Länsstyrelsen - "Regeringens förlängda arm"*
- *Samordna statens verksamhet och se till att riksdagens och regeringens beslut följs ute i länet*
- *Län= geografiskt område för Länsstyrelsen - 21 län i Sverige*
- *Länsstyrelsen ska verka för att nationella mål får genomslag i länet samtidigt som hänsyn ska tas till regionala förhållanden och förutsättningar.*
T.ex. miljömålen

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Vattenåtgärder -vårt delade ansvar

Länsstyrelsen: övergripande och samordnande roll som regionala miljömyndigheter.

Kommunerna: översätta nationella och regionala miljömål till lokala mål och åtgärder

Foto: Martin Fransson

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Stödsystem och bidrag

Finansiering av åtgärder

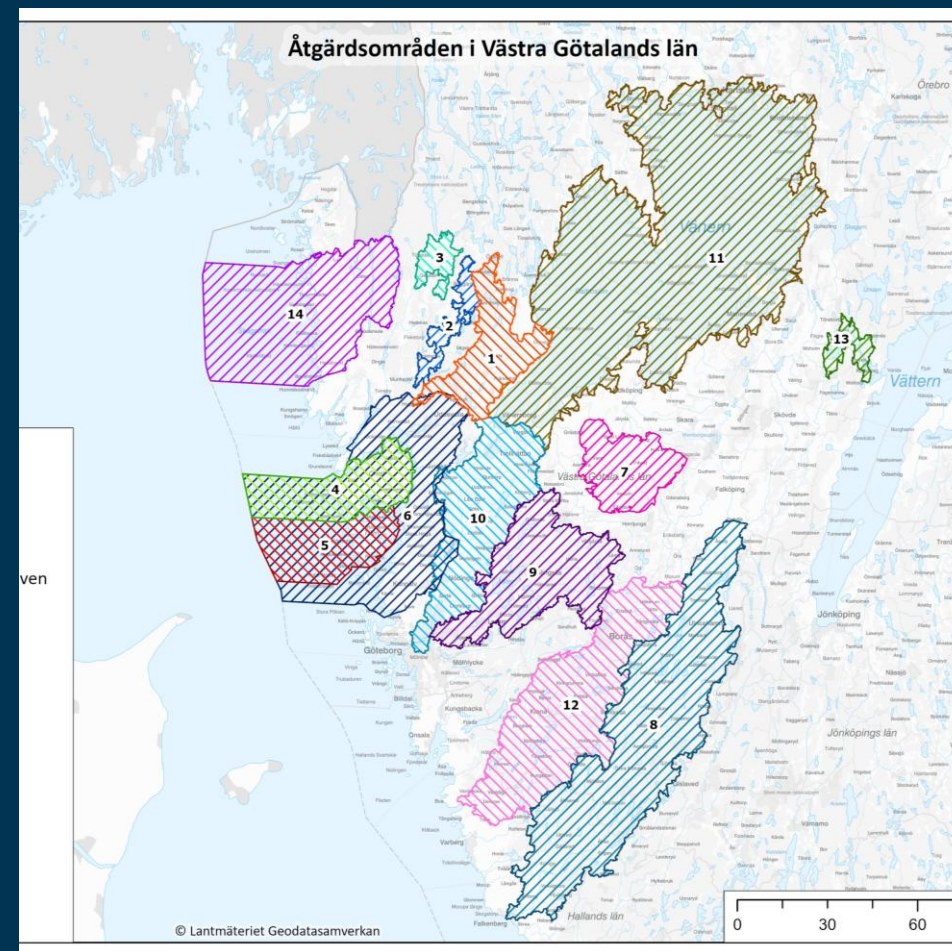
Havs
och Vatten
myndigheten

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Lokal åtgärdssamordning

- Började med en satsning från Havs och vattenmyndigheten 2018
- Kan sedan 2019 finansieras med LOVA-stödet
- Syfte att skapa förutsättningar för fler frivilliga åtgärder som förbättrar havs- och vattenmiljön
- Fokus på åtgärdsarbete mot övergödning

Regional åtgärdssamordning

Länsstyrelsen samordnar och stödjer det lokala åtgärdsarbetet genom att:

- skapa samverkan mellan lokala åtgärdssamordnare
- bidra till prioritering av åtgärder inom kust- och avrinningsområden
- säkerställa koppling till nationella mål, vattenförvaltningen och havsmiljöarbetet
- stödja erfarenhetsutbyte och lärande

Foto: Thomas Adolfsén

Åtgärdsamordnar-nätverk i VG-län

- Digitala möten
- Fältträffar
- Kontaktlistor, hemsida, mm

Bild: Magdalena Jamieson

Samverkan LST- åtgärdssamordnare

Åtgärdssamordningsdag 2026

- 9.30 Frukost
- 10.00 - Introduktion och Presentation
- Lokal, regional och nationell åtgärdssamordning (Anna Ek, HaV)
- Natur- och vattenavdelningen, Västra Götalands län (Länsstyrelsen)
- Regional åtgärdssamordning i VG-län (Emma Hagström, Länsstyrelsen)
- Paus
- 11.10 - Åtgärdssamordning i Vara och Tanum (Albin Jönsson & Maya Strömngren)
- Åtgärdssamordning ur ett kommunalförbunds perspektiv (Dan Gunnardo, DMEK)
- Prövning av vattenärenden (Erik Wallentin, Länsstyrelsen)
- Information från Landsbygdsavdelningen (Lina Morin, Gabriella Malmberg)
- 12.15 Lunch
- 13.15 Workshop
- 14.45 Återsamling och Sammanfattning
- 15.00 Fika

Havs
och Vatten
myndigheten

VAKANSER

Regional åtgärdssamordnare
Länsstyrelsen i Västra Götalands län / Biologjobb / Göteborg
Observera att sista ansökningsdag har passerat.

Prenumerera på nya jobb hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Visa alla biologjobb i Göteborg, Mölndal, Partille, Kungälv, Lerum eller i hela Sverige
Visa alla jobb hos Länsstyrelsen i Västra Götalands län i Göteborg, Stenungsund, Borås, Trollhättan

Länsstyrelsen är en drivande kraft för det hållbara samhället.
Vi arbetar tillsammans med myndigheter, kommuner, näringsliv och andra aktörer med fokus på miljö och en mycket viktig roll inom flera samhällsområden. Det gäller inte minst de högaktuella utmaningarna inom försvaret och vårda demokratin.
Länsstyrelsen är en regional statlig myndighet med cirka 1 000 trevliga och kompetenta medarbetare som ansvarar för IT-verksamheten till alla länsstyrelser.

Länsstyrelsen
Västra Götaland

Erfarenhetsutbyte och lärande

REDIGERA LÄNKAR

Lokal åtgärdssamordning i Västra Götaland

Välkommen till samarbetsytan för lokal åtgärdssamordning i VG län!

Sidans syfte är att bidra till ett bra informationsflöde och erfarenhetsutbyte mellan er lokala åtgärdssamordnare och Länsstyrelsen. Vi har här samlat dokument och länkar som kan vara relevant i ert arbete och vi kommer kontinuerligt att lägga till nya dokument och länkar som kan vara relevanta för ert arbete.

Genom att ställa era frågor i diskussionsforumet blir svaret synligt för många och även sökbart längre fram i tiden.

Sidan drivs av LOVA-gruppen på funktionen för vattenåtgärder i samarbete med andra funktioner på länsstyrelsen.

Sidans olika delar

Delarna när du i vänstermenyn eller genom rutorna nere på sidan. Här förklarar vi lite hur vi tänkt att vi kan arbeta med sidan, säg gärna till om ni tycker att något ska förändras.

Dokumentmappar

Vi har två olika platser för dokument: Informationsdokument och Gemensamma dokument. Under Informationsdokument hittar ni relevant information, formulär, bilagor, mm från Länsstyrelsen. Under Gemensamma dokument finns det möjlighet att skapa gemensamma dokument att kunna jobba tillsammans i. Ni kan även ladda upp dokument ni tror andra kan ha nytta av.

Diskussionsforum

Här diskuterar vi aktuella frågor och hjälper varandra med problemlösning. Det är möjligt att få svar antingen från Länsstyrelsen eller från åtgärdssamordnare-kollegor. Forumet är också sökbart och kan användas som kunskapsdatabas. Tänk på att aldrig skriva med personuppgifter eller annan känslig information i diskussionsforumet! Frågor av väldigt specifik karaktär avklaras bäst över mail med relevant handläggare.

Bild: Magdalena Jamieson

Tack

Vad tänker ni när ni hör om
vårt arbete? Berätta gärna!

Länsstyrelsen
Västra Götaland